

*****

МЕДІА-ОСВІТА

*****

УДК 007: 304: 004/9

А. О. Бессараб, Я. В. Зоська, В. А. Ковпак

КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ТА КУЛЬТУРИ ЧИТАННЯ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ (НА ПРИКЛАДІ ІЖМК КЛАСИЧНОГО ПРИВАТНОГО УНІВЕРСИТЕТУ)

У межах статті простежено реалізацію концептуальної моделі формування культури читання української книги в інформаційному суспільстві на прикладі ІЖМК Класичного приватного університету. Приклад Інституту журналістики і масової комунікації Класичного приватного університету демонструє, що вища школа робить значний внесок у формування інформаційної культури, культури читання своєю щоденною працею за різними напрямками. Для цього щороку відбуваються конкурси для школярів міста й області, святкування професійних свят, зокрема Дня журналіста, Дня працівників радіо, телебачення та зв'язку, Всесвітнього дня книги і авторського права, Дня українськомовної преси тощо. Важливу роль у формуванні інформаційної культури відіграє співпраця з міжнародними організаціями й проведення спільних заходів, зокрема написання листів у межах Всесвітнього руху Amnesty International, створення інформаційно-просвітницького «коридору» між Міжнародним інститутом освіти, культури та зв'язків із діаспорою НУ «Львівська політехніка» та Інститутом журналістики та масової комунікації КПУ для проведення мандрівної виставки «Світовий Конгрес Українців: вчора, сьогодні, завтра» в Запорізькій обласній універсальній науковій бібліотеці тощо.

Ключові слова: культура читання, інформаційна культура, Класичний приватний університет.

I. Вступ

Перехід суспільства від індустріального до когнітивно-інформаційного відбувається в умовах, коли інформація, знання, інформаційно-комунікаційні технології стають важливим ресурсом, рушієм соціально-економічного, технологічного та культурного розвитку суспільства. Тому кожна сучасна людина повинна підвищувати рівень інформаційної компетентності й інформаційної культури, відповідно, культури читання, задля розвитку історичної інтуїції, а значить, можливостей візії національного майбутнього, критичного мислення, «специфічного інтелектуалізму» (за Л. Плющем). Спад інтересу до читання останніми роками спонукає до вжиття заходів для виправлення ситуації на різних рівнях. Проте всі ці заходи марні в суспільстві, у якому немає інтересу до читання, не сформована культура читання.

Окремі аспекти порушеної проблеми висвітлено авторами статті в попередніх публікаціях [2; 8]. Зокрема, А. Бессараб побудовано концептуальну модель формування культури читання української книги в інформаційному суспільстві, яка включає суб'єктів різних рівнів (міжнародного, державного, організаційного, сімейного, індивідуального), заходи (заснування Всесвітнього дня книги та авторського права, заснування й проведення літературних і книжкових конкурсів, ярмарків, створення тематичних програм, фільмів, сімейні читання, пропагування читання в приватних розмовах тощо), технології (освіти, організації дозвілля, пропаганди, паблік рилейшнз, реклами тощо), канали (ЗМІ, соціальні медіа тощо) та об'єкт впливу – читачів [2]. У межах цієї статті буде простежено реалізацію цієї моделі на прикладі ІЖМК Класичного приватного університету.

Комунікаційні технології як трансформаційний ресурс культури читання та інформаційної культури в когнітивно-інформаційному суспільстві дають змогу розвивати норми і правила «інформаційної етики», вміння вести інформаційно-комунікативний діалог, вдосконалювати роботу з джерелами інформації, її пошук, який в умовах постійного збільшення інформаційних ресурсів

стає все складнішим. Формування інформаційної культури неможливе без інформаційної грамотності. За визначенням Асоціації американських бібліотек (The American Library Association, ALA), інформаційно грамотною людиною є «особистість, яка здатна розвивати, розміщувати, оцінювати інформацію і найбільш ефективно її використовувати» [11]. Зазвичай дефініція «інформаційна грамотність» більше стосується сфери бібліотекознавства, науково-інформаційної діяльності та комп'ютерних технологій. Проте розуміння інформаційної грамотності як здатності усвідомлювати необхідність володіння інформацією, її пошуку, оцінювання, верифікації, ефективного використання для розв'язання певних завдань важливе в усіх сферах діяльності сучасного інформаційно-когнітивного суспільства. До того ж, «ЮНЕСКО пропонує користуватись новим інтегрованим поняттям МІГ – медіа- та інформаційна грамотність, що описує компетентності, необхідні для виживання й успішного розв'язання життєвих завдань індивідом, спільнотами, суспільствами і людством у цілому в інформаційну епоху» [10]. Американська бібліотечна асоціація ще 1998 р. затвердила Стандарти інформаційної грамотності (Information Literacy Standards, 1998), відповідно до яких освічена людина повинна мати такі основні здібності: вміння знаходити необхідну інформацію для професійної та повсякденної діяльності; користуватися певною інформацією, аналізувати, синтезувати, оцінювати як її, так і її джерела; використовувати новітні інформаційні та комунікаційні технології [11].

На нашу думку, першочергову роль у формуванні інформаційної культури, інформаційної грамотності відіграє освіта, особливо вища, оскільки покликана виховувати фахівців сучасного суспільства, виробляючи в них відповідні компетентності, навички та вміння.

У вищому навчальному закладі інформаційна культура формується завдяки трансляції певних смислів, формуванню картини світу, ціннісної парадигми в процесі навчальної, соціально-виховної, профорієнтаційної, культурно-просвітницької роботи. При цьому, як слушно зазначають Т. Смовженко, З. Скринник, «цінності вказують на необхідність і спрямованість, норми – на очікувані моделі поведінки, а методи визначають способи діяльності, спрямовані на практичне формування інформаційної культури» [11]. Тому досвід напрацьованих комунікаційних технологій у вищій освіті як трансформаційний ресурс культури читання та інформаційної культури в когнітивно-інформаційному суспільстві в сьгоднішніх реаліях гібридної російсько-української війни є надзвичайно важливим і потребує окремого дослідження.

II. Постановка завдання та методи

Мета дослідження – розкрити досвід застосування комунікаційних технологій у вищій освіті як трансформаційного ресурсу культури читання та інформаційної культури в сучасному суспільстві на прикладі Класичного приватного університету.

У ході дослідження використано метод аналізу документальних джерел (звіти роботи структурних підрозділів Класичного приватного університету), включене спостереження, опитування експертів.

III. Результати

Як слушно зазначають Т. Смовженко, З. Скринник, «формування інформаційної культури у вищому навчальному закладі спрямовано на формування особистості, яка: 1) володіє такими поняттями, як “інформаційні ресурси”, “інформаційний світогляд”, “інформаційне середовище”, “інформаційна поведінка” тощо; 2) вміє формулювати свої інформаційні потреби і запити; 3) здатна ефективно здійснювати пошук інформації за допомогою сучасних пошукових систем; 4) уміє раціонально зберігати й оперативно переробляти великі потоки і масиви інформації; 5) знає норми і правила інформаційної етики і вміє вести інформаційно-комунікативний діалог» [11].

У формуванні інформаційної культури в закладі освіти особливе місце повинна посідати соціо-технологічна діяльність, яка має алгоритмізувати колективну управлінську діяльність навчального закладу у сфері освіти щодо оптимізації існуючих шляхів формування інформаційної культури та передбачає розробку ефективних способів і засобів для підвищення її рівня [12]. При цьому варто мати на увазі, що запланована ефективність такої діяльності всього навчального закладу буде залежати від ефективності управління окремими її структурами.

У діяльності Класичного приватного університету [6] з формування культури читання книг можна виділити декілька напрямів застосування соціотехнологічної діяльності, що зумовлено його структурою та основними завданнями.

По-перше, у межах навчального процесу під час вивчення таких дисциплін, «Українська література», «Зарубіжна література», які опановують студенти філологічних напрямів підготовки та спеціальностей, студенти економічного, юридичного тощо профілів позбавлені такої можливості.

По-друге, у межах кожної дисципліни студентам доводиться багато працювати самостійно, тому викладачі допомагають зорієнтуватися в існуючому масиві літератури. У межах «Вступу до фаху» (можливі варіанти назви дисципліни, але суть залишається) навчальні програми дисциплін передбачають навчання працювати в бібліотеці, для чого можуть бути організовані дискусії не лише до університетської, а й обласної бібліотеки, де досвідчені бібліотекарі ознайомлюють із традиційними та новітніми способами пошуку необхідної інформації, основними прийомами її

опрацювання, можливостями, які відкриває сучасна бібліотека своїм відвідувачам, організовуваними нею заходами та проектами з популяризації читання тощо.

По-третє, у Класичному приватному університеті функціонує своя бібліотека, яка регулярно поповнюється передплатними виданнями та літературою для забезпечення навчального процесу, зокрема підготовленою викладачами університету й виданою на його власній поліграфічній базі. Бібліотека має власну базу електронних видань. У комп'ютеризованих читальних залах студенти мають доступ до електронного каталогу бібліотеки. Її працівники регулярно готують книжкові виставки новинок та до професійних свят. Усі студенти-першокурсники, перш ніж отримати читацький квиток, мусять відвідати заняття, на яких їх навчать користуватися університетською бібліотекою.

По-четверте, в університеті постійно організовують зустрічі з відомими авторами книг, де студенти мають змогу зазирнути у творчу лабораторію митців і краще зрозуміти їх твори. Такі зустрічі відбулися з відомими видавцями та письменниками братами Капрановими, Андрієм Курковим, Юрієм Винничуком, Оксаною Забужко та ін.

Окремо хочемо відзначити, що в університеті працюють науковці, які мають літературні таланти. Зокрема, юрист В. Віхляєв є автором поетичної збірки «Код Шевченка» (2008 р.), збірки наукових і публіцистичних праць «Перші кроки» (2006 р.) тощо. Він лауреат премії Запорізької обласної державної адміністрації для обдарованої молоді у галузі літератури (2007 р.) та багатьох літературних конкурсів всеукраїнського і регіонального значення. Є автором гімну Інституту права Класичного приватного університету. До того ж на сьогодні очолює Запорізьку обласну організацію Національної спілки письменників України. Професор кафедри гуманітарних дисциплін, доктор політичних наук В. Северинюк – автор не лише великої кількості наукових праць, а й поеми у віршах «Україна козацька», що наразі видана за підтримки Держкомтелерадіо у межах програми «Українська книга».

У Класичному приватному університеті функціонує видавництво, яке видає навчальну та наукову літературу, зокрема фахові видання: «Держава та регіони», що виходить у п'яти серіях: «Економіка та підприємництво», «Державне управління», «Право», «Соціальні комунікації», «Гуманітарні науки», збірники наукових праць «Педагогіка формування творчої особистості в загальноосвітній і вищій школі», «Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики», «Право та державне управління».

Уже стало традиційним проведення міжнародних науково-практичних конференцій за основними напрямками наукової діяльності університету, в яких значна увага приділяється дослідженню діяльності навчальних та наукових закладів в умовах інтеграції до європейського освітнього простору, серед них: Міжнародні наукові конференції з шекспірознавства, Міжнародна наукова конференція студентів і молодих учених «Наука і вища освіта»; Всеукраїнська науково-практична конференція «Модернізація загальної та професійної освіти в умовах глобального світу» тощо. До участі в конференціях залучаються провідні науковці, докторанти та аспіранти як з України, так і з Польщі, Німеччини, Японії, Великобританії, США, Білорусії, Литви, Казахстану, Грузії, Росії, Данії, Іспанії. За результатами конференцій публікуються збірники доповідей.

Формування культури читання здійснюється не тільки під час навчальних занять, а й у межах профорієнтаційної роботи в Інституті журналістики і масової комунікації Класичного приватного університету – із дотриманням встановленої концепції, плану, затвердженого на початку навчального року, що передбачають усебічне інформування абітурієнтів та їх батьків стосовно спеціальностей, на які здійснюється набір. Однак, як свідчить досвід її проведення, більшість заходів відбуваються позапланово, оскільки кафедри Інституту намагаються максимально використовувати надані можливості для здійснення профорієнтування.

Тож на традиційних формах її проведення (участь у Дні відкритих дверей, кураторство закріплених шкіл) зупинятися не будемо, а звернемо увагу на нові та більш продуктивні форми роботи зі школярами, які, зокрема, роблять внесок у справу формування медіа-культури та культури читання.

Інститут журналістики і масової комунікації зацікавлений у залученні талановитих учнів до навчання, які мають схильність до творчої діяльності у сфері соціальних комунікацій, яка на сьогодні охоплює журналістику, видавничу справу та редагування, рекламу і зв'язки з громадськістю тощо. Для цього щороку організовують та проводять ряд заходів профорієнтаційного спрямування.

У квітні весь світ відзначає День книги і авторського права. У Каталонії тим, хто купив 23 квітня (у День Святого Георгія) книгу, дарують троянду. Класичний приватний університет створює свої традиції. Так, з 2012 р. відбувається святкування та урочисте нагородження переможців конкурсів «Кращий редактор», «Книжковий вернісаж», Конкурсу на кращий відгук на прочитану книгу тощо, проведення брейн-рингу відповідної тематики. Цей захід є підсумковим у поточному навчальному році та заохочує до здобуття перемоги в наступному.

Кожен із конкурсів спрямований на виявлення та підтримку талантів у різних галузях, які так чи інакше пов'язані з книгою, формування, крім професійних компетентностей абітурієнтів, студентів, саме інформаційної.

Мотивація, потреба та інтерес до отримання знань, умінь і навичок у галузі технічних, програмних засобів та інформації – складники інформаційної компетентності, що відображає систе-

му сучасного когнітивно-інформаційного суспільства та становить інформативну основу пошукової пізнавальної діяльності.

На наше переконання, «відставання України в інформаційній сфері, відсутність масштабної протидії інформаційним війнам потребує формування інформаційної культури особистості в умовах інформаційного суспільства на принципах системності, комплексності, технологічності, безперервності, діяльнісного підходу, формування інформаційного світогляду, що включає в себе формування інформаційних компетентностей» [8, с. 78].

Прикладом інтенсифікації інформаційної компетентності може слугувати залучення студентської та шкільної громади Запоріжжя до щорічного Марафону написання листів у межах Всесвітнього руху Amnesty International, що об'єднує понад 7 мільйонів людей, які вважають боротьбу з несправедливістю своєю особистою справою. Три роки поспіль викладачі Інституту журналістики та масової комунікації КПУ як координатори акції в Запоріжжі, проходять щороку інтерсекційні тренінги для тренерів з прав людини від Amnesty, пропонують молоді здійснити подвійну місію: підписати петиції до урядів та написати листи підтримки героям та героїням поточного року – відважним активістам та активісткам, які захищають права своєї спільноти. Отже, формування тематичних інформаційних компетентностей має конкретну епістолярну рефлексію, що концентрує увагу учасника події на індивідуальних справах кожного активіста, на масштабність руху загалом. Цьому сприяє й включення обов'язкового мультимедійного інформаційно-просвітницького сегмента, як-то демонстрація тематичних відеоматеріалів про права людини, відеоісторій активістів, мотивувальних відеозвернень відомих українців на підтримку правозахисного руху, потужної інфографіки («права людини в цифрах і фактах, таблицях, діаграмах»), фоторепортажі правозахисних публічних акцій чи безпосередньо правопорушень, а також пропонування молоді видавничої продукції – тематичних брошур з орієнтуванням на потужний сайт організації, де міститься вичерпна інформація від історії руху до поточних акцій. До того ж, у доступі можливість поставити підпис «онлайн» та ознайомитися з матеріалами різноманітних рубрик, зокрема «прес-кімнати»: прес-релізами, доповідями, матеріалами для ЗМІ та мультимедіа. А це, у свою чергу, розвиває «кіберкультуру» молодого покоління, і його активність засвідчує радикальні зміни в ментальності та сенсорному досвіді сучасної людини, які були спричинені запровадженням і розвитком нових комунікаційних технологій наприкінці ХХ ст.

Як ми вже зазначали в попередніх публікаціях, «поняття інформаційної культури особистості розуміємо як умову створення єдиного комунікативного поля нації в контексті інформаційно-комунікаційної діяльності еміграційної громади, створення нею спільного комунікаційного простору з урахуванням доцільності інформаційної взаємодії в рамках використання еміграційного медіаресурсу, акумульованого в електронних архівах (кіберкультура). А категорія інформаційної культури особистості передбачає конструювання єдиного національного наративу в контексті політики колективної пам'яті за допомогою інтеграції еміграційного медійного сегмента з національним медіадискурсом» [8, с. 78].

Із цією метою був створений інформаційно-просвітницький «коридор» між Міжнародним інститутом освіти, культури та зв'язків із діаспорою НУ «Львівська політехніка» та Інститутом журналістики та масової комунікації КПУ, зокрема для проведення мандрівної виставки «Світовий Конгрес Українців: вчора, сьогодні, завтра» у відділі документів з гуманітарних наук – ЗОУНБ Запорізької обласної універсальної наукової бібліотеки [4] за сприяння кафедри журналістики, реклами і соціальних комунікацій Інституту журналістики та масової комунікації КПУ й за підтримки відділу виховної та позашкільної роботи Департаменту освіти і науки, молоді та спорту Запорізької міської ради, Департаменту культури і туризму Запорізької міської ради. Для всіх українців 2017 р. особливий – рік соборності, солідаризму, рік відзначення 50 років з дати народження спільної інтелектуальної, культурної, політичної, мистецької, просвітницької, інформаційно-комунікаційної платформи – Світового Конгресу Українців, який в умовах абсолютної самоорганізації утвердив національний пріоритет, усупереч тоталітарному режиму на материковій Україні сформував матрицю смислів ідеї нації. Захід зібрав школярів, студентство, викладачів, культурно-освітню громаду міста і не тільки виконав просвітницьку місію, а й забезпечив міжрегіональну культурну комунікацію.

Представники МІОКу А. Яців, О. П'ятковська та Ю. Марусик презентували присутнім концепцію та структуру виставки, розповіли про Світовий Конгрес Українців (СКУ) [13], ключові напрями його діяльності. Зокрема, ішлося про проекти за участю українських дітей та молоді з України та із-за кордону, а саме «Відкриємо для України українську діаспору», «Назустріч новій хвилі», «Культура єднає» тощо. Учасникам презентували такі креативні продукти видавничої міжкультурної комунікації: навчальний комплекс «Крок», підручники і посібники, робочі зошити та компакт-диски МІО Ківського проекту «Крок до України» – для вивчення української мови в цілому світі; «Автостопа по Україні» – аудіокнигу з вправами для студентів, які володіють українською мовою на рівні С1, у форматі подорожі з молодим науковцем із Німеччини, який пише дослідження про Україну й намагається відкрити для себе цю загадкову країну, пізнаючи її культуру, побут, звичаї, людей (можна почути територіальні діалекти, сленг, суржик, розмовні варіанти). Спільноті Інституту журналістики і масової комунікації отримала в подарунок унікальні видання: «МІОК 2005–2010: хроніка діяльності», «МІОК 2011–2015: хроніка діяльності» – книги про діяльність

МІОКу в різні відтинки часу – унікальної державної інституції в Україні, яка вивчає проблеми українського зарубіжжя на професійній основі; «Життя – Тобі...», за словами І. Ключковської, «документ епохи України ХХІ століття, думки й оціночні судження дітей, які вже завтра керуватимуть державою, розбудовуватимуть нашу країну... це цінне першоджерело для аналізу і висновків, які ми всі повинні зробити» [7, с. 343].

Кафедра журналістики, реклами і соціальних комунікацій ІЖМК у межах виставки поділилася своїми напрацюваннями в межах дослідження інформаційно-комунікаційної діяльності українських емігрантів, презентовано унікальний Проект зі збереження та поширення інтелектуальної спадщини української еміграції О. Богуславського – електронна бібліотека «Diasporiana» [3], представлено унікальну експозицію архівних матеріалів із фондів «Diasporiana» про Гаврила Гордієнка, видатного козака, громадсько-політичного діяча діаспори із Запоріжжя, тодішнього Олександрівська, який брав участь у національно-визвольних змаганнях 1917–1921 рр. В експозиції можна було переглянути мемуари, архівні документи та унікальні фото. Присутні змогли ознайомитись із колекцією вітальних листівок, що злітали в Запоріжжя з усіх куточків світу: Канади, Америки, Австралії, Європи, несучи в собі потужні символи й коди.

Викладачі ІЖМК спільно із літературним гуртком «Повернені імена» Палацу дитячої та юнацької творчості ініціювали просвітницький проект «Повернені імена», мета якого – популяризувати творчість «забутих» поетів та письменників Запорізького краю та української діаспори. Підтримку проекту здійснює електронна бібліотека «Diasporiana». Першою відкриває серію публікацій про видатних земляків збірка віршів «Іду я рідною землею» запорізької поетеси Зінаїди Прокопівни Бебешко. Перевидання збірки З. Бебешко «Іду я рідною землею» стало можливим завдяки роботі вихованців українського літературного гуртка (при Палаці дитячої та юнацької творчості), а також активній діяльності їхньої керівниці та колишньої учениці Зінаїди Прокопівни – Поповської Ірини Вікторівни. За підтримки навчальної лабораторії теле-, радіо- та фотосправи ІЖМК став можливий аудіозапис віршів поетеси для поширення їх через мережу Інтернет. Так, за посиланням: <https://cloud.mail.ru/public/JvDA/VLPeKns5k> – можна послухати аудіозаписи віршів у виконанні учнів запорізьких шкіл.

Уже традиційними стали засідання інтелектуального кіноклубу «АРТіФАКТ», де використовується кіно як потужний транслятор смислів, та тематичні зустрічі літературної кав'ярні «Фан-зона українського слова», де кожен учасник (школярі, студенти м. Запоріжжя) може презентувати свої віршовані, прозові твори або улюблених письменників. Варто відзначити, що власні вірші учасників клубу два роки поспіль друкуються у літературно-художньому альманасі студентів Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Святий Володимир. Поліфонія», були неодноразово надруковані у поетичних збірках клубу «Літературні вечорниці» авторів Запорізького краю. До того ж, учасники літературного клубу взяли участь в обласному конкурсі «Наша спадщина», що відбувся весною 2017 р. в Запорізькій обласній бібліотеці для юнацтва, представивши власні прозові та поетичні твори у номінації «Наша мова калинова», одна з учасниць, студентка освітнього напрямку «Дизайн», стала переможницею, посівши І місце. Її твір надруковано у збірці «Літературні твори переможців обласного конкурсу».

ІЖМК часто долучається до ініціатив бібліотек міста. Так, напередодні Всесвітнього дня бібліотек, у Запорізькій обласній бібліотеці для юнацтва проводився фотопроєкт «Я читаю» – варто було сфотографуватися з улюбленою книгою, прикріпити на сайт із тегом «Я читаю!» та оздобити фото влучною назвою. Результатом проєкту стала галерея мотивувальних до читання фото, а учасники отримали книги в подарунок від бібліотеки та подяки за створення позитивного іміджу читача.

Застосовані соціально-комунікаційні технології алгоритмізують діяльність закладу щодо формування інформаційної культури, тому можуть бути багаторазово використані різними виконавцями не лише в Класичному приватному університеті, а й в інших ВНЗ країни. Соціально-комунікаційні технології мають стати обов'язковим елементом культури управління, специфічним засобом розвитку загальної освітньої грамотності та конкретизуватися у вигляді стандартів, заборон, правил, норм, а також апробованих принципів, способів і прийомів управлінської діяльності, які дадуть змогу підвищити культуру читання. Для скорочення термінів досягнення мети – підвищення рівня культури читання та інформаційної культури в сучасному суспільстві, з усіх існуючих моделей впливу на споживачів («просочування до низу», «просочування вгору», «двокроковий потік», «мільтистадійна взаємодія» [1]) варто застосовувати мультистадійну модель впливу, що спирається на комбінацію різних типів комунікацій, враховує специфіку самого навчального закладу та регіональну [5], та використовувати більш широкий діапазон засобів, способів і методів впливу на споживачів (навіювання, наслідування, зараження, переконання, стереотипи, імідж, «ореол», ідентифікація, 25-й кадр, рекламні шоу, соціально-психологічні установки) [9, с. 103–138].

IV. Висновки

Отже, приклад Інституту журналістики і масової комунікації Класичного приватного університету демонструє, що вища школа робить значний внесок у формування інформаційної культури, культури читання своєю щоденною працею за різними напрямками із застосуванням соціотехнологічної діяльності. Освітня та профорієнтаційна діяльність Інституту журналістики і масової ко-

мунікації невід'ємно пов'язана з формуванням інформаційної культури, зокрема культури читання. Для цього щороку відбуваються конкурси для школярів міста й області, святкування професійних свят, зокрема Дня журналіста, Дня працівників радіо, телебачення та зв'язку, Всесвітнього дня книги і авторського права, Дня українськомовної преси тощо. Важливу роль у формуванні інформаційної культури відіграє співпраця з міжнародними організаціями й проведення спільних заходів, зокрема написання листів у межах Всесвітнього руху Amnesty International, створення інформаційно-просвітницького «коридору» між Міжнародним інститутом освіти, культури та зв'язків із діаспорою НУ «Львівська політехніка» та Інститутом журналістики та масової комунікації КПУ для проведення мандрівної виставки «Світовий Конгрес Українців: вчора, сьогодні, завтра» в Запорізькій обласній універсальній науковій бібліотеці тощо.

Розвиток цього напрямку освіти є запорукою формування нового типу громадянської особистості, спроможної до пошуку, верифікації інформації, критичного сприйняття будь-якої медійної інформації, а інтенсифікація культури читання як засобу цілеспрямованого орієнтування в інформаційному просторі є фундаментом справжнього демократичного суспільства. Перспективним у цьому контексті є розвиток навичок інформаційної в молодого покоління, яке живе в «суспільстві знань».

Список використаної літератури

1. Алешина Н. В. Поведение потребителей : учеб. пособие для вузов. Москва : ФАИР-ПРЕСС, 1999. 384 с.
2. Бессараб А. О. Соціально-комунікаційні технології формування інтересу до читання української книги : монографія. Запоріжжя : КПУ, 2016. 360 с.
3. Електронна бібліотека «Diasporiana» : сайт URL: <http://diasporiana.org.ua/pro-proekt> (дата звернення: 27.11.2017).
4. Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека : сайт URL: <https://zounb.zp.ua/#news> (дата звернення: 27.11.2017).
5. Зоська Я. В. Особенности поведения потребителей в сфере высшего образования. *Социальные технологии*. Киев : ГУ «ЗИГМУ», 2004. Вип. 22. С. 117–128.
6. Класичний приватний університет : сайт. URL: http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/73 (дата звернення: 27.11.2017).
7. Ключковська І. МІОК 2011–2015: хроніка діяльності. Львів : Апріорі, 2016. 396 с.
8. Ковпак В. Смысловая матрица национальной информационно-коммуникационной деятельности послевоенной украинской эмиграции : монографія. Запоріжжя : КПУ, 2016. 380 с.
9. Лебедев-Любимов А. Н. Психология рекламы. Санкт-Петербург : Питер, 2003. 368 с.
10. Найдьонова Л. Інформаційна грамотність неможлива без медіакультури. URL: http://osvita.-mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/informatsiyana_gramotnist_nemozhliva_bez_mediakulturi/.
11. Смовженко Т., Скринник З. Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності : навч. посібник. Київ : УБС НБУ, 2015. 609 с. URL: http://pidruchniki.com/77080/kulturologiya/informatsiyana_kultura.
12. Яковенко Ю., Скідін О. Соціальні технології в управлінні: діяльнісний аспект. *Психологія і суспільство*. 2000. № 2. С. 91–106.
13. Ukrainian World Congress : сайт. URL: <http://www.ukrainianworldcongress.org> (дата звернення: 27.11.2017).

References

1. Aleshina, N. V. (1999). Consumer Behaviour. Moscow (in Russian).
2. Bessarab, A. O. (2016). Social and Communication Technologies of the Formation of Interest in Reading of Ukrainian Books. Zaporizhzhia (in Ukrainian).
3. "Diasporiana" electronic Library. Retrieved from: <http://diasporiana.org.ua/pro-proekt> (in Ukrainian).
4. Zaporizhzhia Region Universal Scientific Library. Retrieved from: <https://zounb.zp.ua/#news> (in Ukrainian).
5. Zoska, Ya. V. (2004). Consumer Behaviour Features in the Higher Education Sphere. *Social Technologies*. Kyiv, 22, 117–128 (in Russian).
6. Classic Private University. Retrieved from: http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/73 (in Ukrainian).
7. Kliuchkovska, I. (2016). International Institute of Education, Culture and Diaspora Relations 2011–2015: Chronicle of Activities. Lviv (in Ukrainian).
8. Kovpak, V. A. (2016). Semantic Matrix of the National Information and Communication Activities of the Post-war Ukrainian Emigration. Zaporizhzhia (in Ukrainian).
9. Lebedev-Liubimov, A. N. (2003). Advertisement Psychology. St. Petersburg (in Russian).
10. Naidonova, L. Information Literacy is Impossible without Media Culture. Retrieved from: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/informatsiyana_gramotnist_nemozhliva_bez_mediakulturi/ (in Ukrainian).
11. Smovzhenko, T., Skrynnyk, Z. (2015). Ukrainian Individual in European World: Identity Dimensions. Kyiv (in Ukrainian).

12. Yakovenko, Yu., Skidin, O. (2002). Social Technologies in Management: Activity Aspect. "Psychology and Society", 2, 91–106 (in Ukrainian).
13. Ukrainian World Congress. Retrieved from: <http://www.ukrainianworldcongress.org> (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 08.11.2017.

Бессараб А. А., Зоська Я. В. Ковпак В. А. Коммуникационные технологии как трансформационный ресурс информации культуры и культуры чтения в современном обществе (на примере ИЖМК Классического частного университета)

В рамках статьи прослежена реализация концептуальной модели формирования культуры чтения украинской книги в информационном обществе на базе ИЖМК Классического частного университета. Пример Института журналистики и массовой коммуникации Классического частного университета показывает, что высшая школа вносит значительный вклад в формирование информационной культуры, культуры чтения своим ежедневным трудом по различным направлениям. Для этого ежегодно проходят конкурсы для школьников города и области, празднование профессиональных праздников, в частности Дня журналиста, Дня работников радио, телевидения и связи, Всемирного дня книги и авторского права, Дня украиноязычной прессы и т. под. Важную роль в формировании информационной культуры играет сотрудничество с международными организациями и проведение совместных мероприятий, в частности написание писем в русле Всемирного движения Amnesty International, создание информационно-просветительского «коридора» между Международным институтом образования, культуры и связей с диаспорой НУ «Львовская политехника» и Институтом журналистики и массовой коммуникации КПУ для проведения передвижной выставки «Мировой Конгресс Украинских: вчера, сегодня, завтра» в Запорожской областной универсальной научной библиотеке и т. под.

Ключевые слова: культура чтения, информационная культура, Классический частный университет.

Bessarab A., Zoska Y., Kovpak V. Communication Technologies as Transformational Resource of Information Culture and Reading Culture in Modern Society (in the Context of the Institute of Journalism and Mass Communication of the Classic Private University)

Research Methodology. *The article's research used the analysis of documentary source (report from departments of Classical Private University), monitoring, jury of opinion.*

Results. *An example of the Institute of Journalism and Mass Communication of the Classic Private University shows that the higher school makes a significant contribution to the formation of information culture, of reading culture by its daily work in various directions. The educational and career guidance activity of the Institute of Journalism and Mass Communication is inextricably related to the formation of information culture, the culture of reading in particular. In this regard the Institute every year holds competitions for school children of the city and region, celebrations of professional holidays, in particular, the Day of Journalist, the Day of Radio, Television and Communication Workers, the World Book and Copyright Day, the Day of Ukrainian-language Press and so on. An important role in the formation of information culture plays cooperation with international organizations and running of joint events, in particular, the writing of letters within the Amnesty International global movement, creation of the information and educational "corridor" between the International Institute of Education, Culture and Diaspora Relations of Lviv Politechnic National University and the Institute of Journalism and Mass Communication of the Classic Private University for the running of the "Ukrainian World Congress: Yesterday, Today, Tomorrow" mobile exhibition in Zaporizhzhia Region Universal Scientific Library and so on.*

Novelty. *Within the article there were explored the implementation of a conceptual model of the formation of culture of Ukrainian book reading in information society in the context of the Institute of Journalism and Mass Communication of the Classic Private University.*

The practical significance. *The research results can be used during the development of events of formation of information culture in a state and individuals level.*

Key words: reading culture, information culture, Classic Private University.